

Průvodní list pro kněze ke Dni prarodičů a seniorů

Cílem Dne prarodičů a seniorů je poukázat na jejich nezastupitelnou úlohu ve společnosti, zejména v duchovním životě církve.

Zájem o nejstarší generaci ze strany církve se na přirozené lidské rovině shoduje se zájmem společnosti v takové míře, jako v málokteré další oblasti. Důvodem je stárnutí Evropy a množství otázek s ním spojených, které zůstávají nezodpovězeny. Jejich naléhavost je tím větší, čím více se soustřeďují na zabezpečení péče o nemohoucí seniory.

V této situaci je velkým přínosem poselství papeže Františka, který zdůrazňuje hodnotu života lidí „bohatých mnoha lety života“ (jak byla nazvána 1. konference o seniorech pořádaná ve Vatikánu), když o nich uvažuje prvořadě ne jako o někom, kdo potřebuje pomoc, ale o někom, od koho se očekává odpovědnost za svědectví víry. Především jde o předávání víry vnoučatům a mladým lidem.

Na profánní úrovni rozdílnost pohledů vyjadřují např. v Německu, když hovoří o opatřeních „pro“ seniory a „se“ seniory. V prvním případě je senior objekt péče, ve druhém případě je subjektem-partnerem lidí ve svém životě s odpovědností za svůj život a život svých bližních.

V České republice je zatím převažující pohled na seniora, který si zaslouží odpočinek a péči. I tento pohled má své opodstatnění, protože seniory lze zařadit podle mentálního věku minimálně do dvou kategorií. A nejstarší generace opravdu potřebuje péči a pomoc. Ale je tento přístup pro všechny? Zkuste se zeptat seniorů, kterým se vše jen dává a nic od nich neočekává, zda si sebe váží nebo kdy je někdo naposledy pochválil. Připravte se na velmi smutnou odpověď. Tento postoj není bohužel cizí ani některým věřícím.

Na druhé straně právě v církvi vidíme, že využívání hřiven nekončí dosažením určitého věku. Kolik kněží umírá takřka u oltáře, kolik farností funguje jen díky obětavé dobrovolnické službě seniorů.

Papež František se, možná i povzbuzen touto zkušeností, snaží odkrývat specifické poslání seniorů, zejména v církvi. Jenom nalezení životního poslání umožňuje udržet si vědomí smysluplnosti vlastní existence a schopnost být tím, kým ho církev chce mít: tím, kdo slouží moudrostí, kdo vnáší náboženského ducha do rodiny a společnosti, kdo je nositelem naděje.

Jak víme, ideál se nejlépe zviditelňuje a dosvědčuje v každodenních činnostech. Některé jsou známé, o jiných je dobré vědět, že existují a že ještě čekají na to, až se jich lidé ujmou. Kněží ve farnostech mají velkou příležitost oceňovat to, co jeho farníci dělají ve svých rodinách, pro farnost, ale i pro obecní blaho. Mohou také povzbuzovat ty, kteří mají chuť, ale nemají dostatečnou inspiraci či motivaci.

Dáváme ke zvážení kněžím, kteří působí ve farnostech s aktivními seniory, zda a jakou, formou jim případně vyjádřit poděkování za jejich obětavou činnost. Možná, že i níže uvedený výčet činností pomůže k lepšímu pojmenování mnohdy „neviditelného“ úsilí.

Pro lepší informovanost nabízíme následující přehled:

1. V rodině

- **Pomoc s výchovou dětí** – vyzvedávání vnoučat ze školy/školky, hlídání, předávání životních zkušeností.
- **Podpora rodičů** – umožnění rodičům pracovat nebo si odpočinout, podporovat dospělé děti v jejich krizích a hledáních.
- **Předávání tradic a hodnot, víry** – vyprávění rodinné historie, udržování rodinných tradic, např. vyprávěním nad vlastnoručně vyrobeným albem.
- **Praktická pomoc v domácnosti** – vaření, pečení, drobné opravy, zahradničení.
- **Finanční a psychická podpora** – pomoc s rozpočtem rodiny nebo emoční podpora v těžkých situacích.
- **Učení a doučování** – pomoc dětem s učením, čtením nebo s cizími jazyky.

2. Ve společenském životě (občanské společnosti)

- **Mentoring a předávání zkušeností** – pomoc mladším generacím v profesním i osobním rozvoji.
- **Dobrovolnictví** – v nemocnicích, domovech seniorů, knihovnách nebo komunitních centrech, předčítání dětem v mateřských školách.
- **Účast v občanských spolcích** – zapojení do spolků, např. zahrádkářských, kulturních nebo sportovních.
- **Organizace a podpora akcí** – pomoc při organizaci komunitních festivalů, výstav, trhů.
- **Environmentální aktivity** – sázení stromů, údržba veřejných prostranství, sběr odpadků.
- **Vzdělávání a kurzy** – přednášky, vedení jazykových kurzů, výuka řemesel a tradičních dovedností.
- **Online aktivita** – správa komunitních webů, sociálních sítí, psaní článků.

3. Ve farnosti

- **Modlitební a duchovní podpora** – modlitby za farnost, růžencové spolky.
- **Vlastní vzdělávání v církevní nauce**
- **Výuka náboženství/katecheze/duch. doprovázení*** – katecheze dětí nebo příprava na svátosti.
- **Lektorská činnost a vedení** – pomoc s vedením ministrantů a dalších společenství.
- **Údržba kostela a farního zázemí** – úklid, opravy, péče o květiny a výzdobu.
- **Hudební a liturgická služba** – zpěv ve sboru, hra na varhany, čtení při bohoslužbách.
- **Organizace farních akcí** – poutě, farní dny, biblické večery, duchovní obnovy.
- **Návštěvy nemocných a osamělých** – duchovní podpora a společnost lidem, kteří nemohou docházet na bohoslužby.
- **Charitativní činnost** – zapojení do farní charity, pomoc lidem v nouzi.
- **Preevangelizace nepokřtěných a nepraktikujících**

Dáváme ke zvážení kněžím, kteří působí ve farnostech s aktivními seniory, zda a jakou, formou jim případně vyjádřit poděkování za jejich obětavou činnost. Možná, že i uvedený výčet činností pomůže k lepšímu pojmenování mnohdy „neviditelného“ úsilí.